

**Opracowanie archeologicznych, rozpoznawczych badań powierzchniowo-sondażowych
przeprowadzonych w ramach przygotowania do realizacji zadania inwestycyjnego:
„Rozbudowa drogi ekspresowej S-7 do parametrów dwujezdniowej drogi ekspresowej
na odcinku obwodnicy Kielc: Kielce (DK Nr 73 węzeł Wiśniówka) - Chęciny (węzeł
Chęciny)” - od km 538+800 do km 561+487**

Zamawiający:
**Generalna Dyrekcja Dróg
Krajowych i Autostrad
Oddział w Kielcach**
ul. Paderewskiego 43/45
25-950 Kielce

Wykonawca:
**Pracownia Archeologiczna
Dariusz Majewski**
ul. Baniewicka 10
74-110 Banie

Autorzy opracowania:
**mgr Sławomir Chwałek
mgr Dariusz Majewski
mgr Ireneusz Miraś
mgr Łukasz Oleszczak**

Kraków 2009

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp	3
2. Sprawozdanie z rozpoznania powierzchniowego i odwiertów	6
2.1 Badania powierzchniowe	6
2.1.1. Opis rozpoznanych powierzchniowo stanowisk archeologicznych i wnioski konserwatorskie	7
2.2. Odwierty	19
3. Sprawozdanie z badań sondażowych	23
3.1 Opis charakteru badań sondażowych i zastosowanych metod	23
3.2 Wyniki badań sondażowych	24
4. Wnioski konserwatorskie	34
5. Zbiorczy wykaz stanowisk zagrożonych inwestycją rozbudowy drogi S-7	36
6. Wykazy	
6.1 Literatura	38
6.2 Ryciny	39
6.3 Fotografie	41
6.4 Inwentarze	42

Pozwolenie WUOZ w Kielcach nr 1144/2009 z dnia 04. 09. 2009r.

Protokół z przyjęcia prac i dokumentacji archeologicznej

Fotografie

Karty AZP

Inwentarze

Ryciny

Płyta DVD

1. Wstęp

W okresie od 7.09.2009 do 22.10.2009 prowadzone były badania powierzchniowe i wykopaliskowe o charakterze sondażowym w ramach rozbudowy drogi S-7 na odcinku obwodnicy Kielc - od km 538+800 do km 561+487. Badania powierzchniowe prowadzone były po obu stronach drogi w pasie 100 m. Badania sondażowe zaś po zachodniej stronie drogi w pasie ok. 50 m. Badania te przeprowadzone zostały przez Pracownię Archeologiczną Dariusz Majewski z Bani na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Kielcach na podstawie decyzji nr 1144/2009 wydanej przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W skład zespołu realizującego badania wchodziło czterech archeologów: mgr Sławomir Chwałek, mgr Dariusz Majewski, mgr Ireneusz Miraś oraz mgr Łukasz Oleszczak.

Teren objęty badaniami położony jest w obrębie sześciu obszarów AZP: 84-62-Ryc. 23, 84-63, 85-61, 85-62-Ryc. 24, 86-61- ryc. 25, 87-61 (Matoga A., Poleski J. 1982; Hadamik C. 1997; Hadamik C., Lejawa J. 1999; Hadamik C., Kwiatkowska-Kopka B. 2002). Dwa z nich nie zostały jak dotąd przebadane: 84-62, 84-63. W wyniku tych badań zlokalizowane zostały liczne stanowiska pradziejowe i nowożytnie jednak jedynie kilka z nich znalazło się w pasie przewidywanej rozbudowy drogi S-7. Są to Chęciny st. 19, 25-28 oraz Kielce-Niewachłów st. 7 (roboczo znane jako: Miasto Kielce ok. ul. Łódzkiej). Wszystkie z tych stanowisk zostały wytypowane do pierwszego etapu badań sondażowych przez WUOZ w Kielcach.

W pasie przewidywanej inwestycji podczas badań powierzchniowych i sondażowych wykryto stanowiska archeologiczne w: Chęcinach, Janowie Górnym, Kielcach-Niewachlowie, Kostomłotach, Szczukowskich Górkach i Szewcach.

Chęciny - miasto i gmina w pow. kieleckim u podnóża Góry Zamkowej; 4,3 tys. mieszkańców. Wzmiankowane w 1275 r.; prawa miejskie przed 1325; od poł. XIV w. starostwo grodowe, następnie do 1795 r. siedziba powiatu; w XV-XVII w. ośrodek górnictwa (eksploatacja złóż miedzi, ołowiu i srebra, od końca XVI w. - wapieni i marmuru); znane również z wyrobu sukna; 1563-1603 ośrodek kalwiński; znacznie zniszczony w XVII w. (rokosz Zebrzydowskiego 1606-1609, najazd szwedzki 1655-1660, najazd Jerzego II Rakoczego 1657) - podupadło. Od 1795 r. w zaborze austriackim, od 1809 r. w Księstwie Warszawskim, od 1815 r. w Królestwie Polskim (Chlebowski B. 1880, s. 575-579; Mileska M. I. 2000, s. 84).

Janów - wieś w gm. Piekoszów, w pow. kieleckim. Istnieje co najmniej od XIX w. (Chlebowski B. 1882, s. 420)

Kostomłoty - wieś w gm. Miedziana Góra, w pow. kieleckim. W 2 poł. XIX w. była tu szkoła wiejska i kopalnia marmuru. W 1827 r. 501 mieszkańców (Chlebowski B. 1883, s. 476).

Niewachłów - obecnie dzielnica miasta Kielce. W XV w. wymieniona przez Jana Długosza w *Liber beneficiorum...* jako wieś na prawie niemieckim należąca do biskupów krakowskich. W XVIII w. istnieje tu piec do wytopu miedzi i galmanu. W zaborze rosyjskim Niewachłów wchodzi w skład ekonomii kieleckiej dóbr rządowych. W 1827 r. 589 mieszkańców. W 1867 r. 4720 mieszkańców (Chlebowski B. 1886, s. 130). Od 1979 r. w administracyjnych granicach Kielc.

Szczukowskie Góry - wieś w gm. Piekoszów, w pow. kieleckim. W zaborze rosyjskim wchodziła w skład ekonomii kieleckiej dóbr rządowych. W 1827 r. 59 mieszkańców. W XIX w. eksploatowano tu łomy ciemnoszarego marmuru (Chlebowski B. 1890, s. 867).

Szewce - wieś w gm. Sitkówka-Nowiny w pow. kieleckim. Powstała jako wieś służebna. W XV w. wymieniona przez Jana Długosza w *Liber beneficiorum...* Posiadała wówczas 4 łany kmiece, z których dziesięcinę snopową i konopną dawano prebendzie kieleckiej i szydlowieckiej, natomiast 2 zagrodników z polem oddawało dziesięcinę „in gonithvam”. Na początku XVI w. dziesięcinę dawano prawdopodobnie na „stół arcybiskupi”, kołędę zaś pobierał pleban chęciński. W XVI w. Szewce należą do starostwa chęcińskiego. W 1827 r. 152 mieszkańców. W XIX w. istnieje tu obręb leśny Szewce należący do leśnictwa rządowego kieleckiego. Eksploatowane są wówczas również miejscowe łomy marmuru (Chlebowski B. 1890a, s. 912).

Według podziału regionalnego dokonanego przez J. Kondrackiego (1998) Obszar na którym znajdują się stanowiska archeologiczne będące przedmiotem opracowania w całości położony jest w granicach mezoregionu Gór Świętokrzyskich (342.34-35), w jego południowo-zachodniej części. Góry obejmują paleozoiczne (kaledońskie i hercyńskie) struktury fałdowe, odsłonięte w całości lub częściowo spod pokrywy warstw młodszych. Określenie „góry” wiąże się w tym przypadku ze strukturą geologiczną, a nie z krajobrazem, ponieważ ani wysokości względne ani bezwzględne nie odpowiadają pojęciu gór, z wyjątkiem głównego Pasma Świętokrzyskiego (Łysogór), które można zaliczyć do typu gór niskich. Sieć rzeczna nie jest dostosowana do ekshumowanych struktur paleozoicznych, powstała bowiem na powierzchni pokrywy mezozoicznej, która wraz z członem paleozoicznym uległa neotektonicznemu wypiętrzeniu i w środkowej części została usunięta

przez denudację. Na peryferiach wypiętrzonego guza, po jego stronie północnej płyną do Wisły Kamienna i Opatówka, po stronie południowej Nida, Wschodnia, Czarna i Koprzywianka, przy czym dopływy Nidy: Bobrza, Lubrzanka, Belnianka, a także Łagowianka (dopływ Czarnej Staszowskiej) przecinają w poprzek struktury paleozoiczne.

Lasy wykazują w swym składzie podobieństwo do dolnego piętra leśnego w Beskidach, przy czym zaznacza się pewnego rodzaju piętrowość nie tyle klimatyczna ile edaficzna: na wysłanych czwartorzędowymi piaskami dnach obniżeń występują bory sosnowe, na zboczach grzbietach pasm lasy jodłowe z domieszką buka, lokalnie pojawiają się modrzew i cis.

Najdalej na północ wysunięta część obszaru badań znajduje się w obrębie Pasma Masłowskiego będącego zachodnią częścią Pasma Świętokrzyskiego (342.345). Najdalej na zachód wysuniętym członem jest góra Krzemionka (389 m) oddzielona od reszty Pasma przełomem Silicy (dopływ Bobrzy). Całe Pasma Świętokrzyskie zbudowane jest z górnokambryjskich kwarcytów, piaskowców oraz łupków. Na południowy-zachód od pasma Masłowskiego znajdują się Wzgórza Kostomłockie (402 m) stanowiące część mikroregionu Wzgórz Oblęgorsko-Tumlińskich (342.346) zbudowanego głównie z dolnotriasowych piaskowców i mułowców zalegających na sfałdowanym podłożu paleozoicznym. (342.346). W części południowo-wschodniej mikroregionu widoczne są wychodnie skał paleozoicznych. Dalej na południe rozciąga się Padół Kielecko-Łagowski (342.347) będący uwarunkowanym tektonicznie obniżeniem denudacyjnym. Występują tu mało odporne skały środkowo- i górnodewońskie, (głównie margle i wapienie), oraz dolnokarbońskie piaskowce i łupki przykryte piaszczysto-gliniastymi utworami czwartorzędowymi. Południowo-zachodnią granicę Padółu Kielecko-Łagowskiego stanowi Pasma Dymińskie (342.348) wraz z najdalej na zachód wysuniętymi Górą Zgórkami (389 m). Pasma stanowi część antykliny zbudowanej z piaskowców i łupków dolnokambryjskich. Kolejny mikroregion stanowią Wzgórza Chęcińskie (342.349). Budują je wapienie i dolomity środkowodewońskie występujące w skrzydłach antykliny, natomiast łupki dolnodewońskie tworzą jądro w którego to inwersyjnym obniżeniu położone jest miasto Chęciny. Występują tu dwa pasma - północne nazywa się Zelejowskim (372 m), południowe – Chęcińskim (353 m). Na przedłużeniu Pasma Chęcińskiego ku północo-zachodowi usytuowane są rezerваты geologiczne „Góra Rzepka”, „Góra Miedzianka” ze śladami eksploatacji kruszców miedzi. „Góra Zelejowa” obejmuje odsłonięcia skrasowiałych wapieni. Ochroną objęto również naciekową jaskinię „Raj” w Paśmie Bolechowickim u północnego stoku góry Malik (pomiędzy pasmami: Zelejowskim, a Dymińskim) (Czarnecki J. 1956; Gilewska S. 1972; Kondracki J. 1998).

2. Sprawozdanie z rozpoznania powierzchniowego i odwiertów

2.1 Badania powierzchniowe

Badania powierzchniowe na trasie planowanej inwestycji przeprowadzone zostały w dniach 6-8.10.2009 r. przez mgr.: Sławomira Chwałka, Dariusza Majewskiego, Ireneusza Mirasia i Łukasza Oleszczaka na zlecenie GDDKiA - Oddział w Kielcach na podstawie decyzji nr 1144/2009 wydanej przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla Pracowni Archeologicznej Dariusz Majewski.

Badania powierzchniowe wykonane zostały w celu weryfikacji stanu zachowania stanowisk archeologicznych zarejestrowanych w czasie badań AZP na obszarze 86-61, przeprowadzonych w 1997 r. (Hadamik C. 1997) oraz na obszarze 84-62, a także odkrycie nowych stanowisk wchodzących w kolizję z inwestycją, a znajdujących się w obrębie obszarów AZP: 84-62-Ryc. 23, 84-63, 85-61, 85-62-Ryc. 24, 86-61-Ryc. 25, 87-61.

Obszar objęty badaniami stanowił pas o długości 22 km 687 m i szerokości 200 m - po 100 m z każdej strony od istniejącej drogi S-7 - od km 538+800 do km 561+487 tejże drogi. Pas ten przechodził przez tereny miasta Kielc i Chęcin oraz wsi: Kostomłoty (gm. Miedziana Góra), Szczukowskie Góry, Janów Górny, Janów Dolny, Jaworznia-Fabryczna (wszystkie gm. Piekoszów), Szewce (gm. Sitkówka-Nowiny). Pas obejmował również tereny leśne należące do gmin: Masłów, Miedziana Góra i Sitkówka-Nowiny.

Pas objęty badaniami przecięty jest przez 4 niewielkie rzeki: Bobrzyczkę (okolice Szewc), Bobrzę (okolice Szczukowskich Gór), Sufragańczyk i Sufraganiec (okolice Kielc-Niewachłowa i Kostomłotów) oraz kilka mniejszych cieków wodnych.

Na czterech odcinkach pas inwestycji przecina obszary leśne, mianowicie na kilometrach drogi S-7: 538+800 - 543+900, 547+630 - 549+820, 554+100 - 556+120, 557+720 - 558+280. Daje to łącznie pas leśny o długości 9,87 km, co stanowi 43,5 % całości badanego obszaru. Najdłuższy odcinek leśny znajduje się na terenie gmin Masłów i Miedziana Góra. Ciągnie się on od Wiśniówki po okolice Kielc-Niewachłowa i Kostomłotów na przestrzeni ponad 5 km. Praktycznie cały odcinek leśny w pasie poszerzenia drogi S-7, a więc na szerokości ok. 50 m od niej po stronie zachodniej, objęty został wycinką, co umożliwiło prospekcję terenową. Dodatkowo teren po zachodniej stronie drogi objęty został odwiertami. Pozostałe obszary leśne również zostały zbadane powierzchniowo jednak obserwacja była tam znacznie ograniczona.

Na pozostałym terenie sąsiadującym z drogą S-7 warunki obserwacji powierzchniowej były dość silnie zróżnicowane. Znaczną część penetrowanego obszaru stanowiły nieużytki. W ekstremalnych przypadkach porośnięte one były wysokimi trawami, które uniemożliwiały jakąkolwiek obserwację. Częściej jednak porastała je niezbyt bujna roślinność co mimo wszystko umożliwiało obserwację, choć była ona znacznie ograniczona. Podobnie ograniczona widoczność miała miejsce w przypadku licznych łąk. Stosunkowo częste były jednak także pola orne, zazwyczaj nie obsiane jeszcze oziminą, a więc z bardzo dobrą widocznością. Najliczniej występowały one w okolicach wsi Szewce i Kostomłoty.

Biorąc pod uwagę cały, niemal 23 km odcinek badanego obszaru, należy uznać, iż warunki do badań powierzchniowych pomimo odpowiedniej pory roku, były na nim co najwyżej średnie lub wręcz słabe. Dlatego też, odcinki leśne zostały objęte odwiertami.

Na zbadanej trasie, zlokalizowanych zostało 18 stanowisk archeologicznych wchodzących w kolizję z planowaną rozbudową drogi S-7. Spośród nich 6 znanych było z wcześniejszych badań powierzchniowych, zaś 12 zostało nowoodkrytych.¹

2.1.1. Opis rozpoznanych powierzchniowo stanowisk archeologicznych i wnioski konserwatorskie

Stanowiska weryfikowane na obszarze AZP 86-61:

CHEĆCINY, st. 19/22

(AZP 86-61)

Gm. Chęciny

Stanowisko położone jest na południowy-wschód od Pasma Zelejowskiego, na południowo-wschodnim stoku wyniesienia. Odkryte podczas badań powierzchniowych w 1997 r. jako punkt osadniczy z materiałem wczesno-nowożytnym.

Podczas obecnych badań powierzchniowych nie odkryto na stanowisku nowych zabytków.

Powierzchnia stanowiska: ok. 30 arów

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: brak²

¹ Na 6 znanych stanowiskach zgodnie z zaleceniami WUOZ w Kielcach założone zostały wykopy sondażowe. Na stanowiskach tych jednak podczas badań powierzchniowych nie odkryto żadnych nowych zabytków.

² Pomimo, iż w kilku przypadkach stanowiska wykryte podczas badań powierzchniowych nie wchodziły w obręb linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi, a więc zazwyczaj pasa 50 m po zachodniej stronie drogi S-

Postanowiono przeprowadzić badania sondażowe w sąsiedztwie stanowiska, w obrębie linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi. Zaplanowano 1 wykop sondażowy o wymiarach 2 x 50 m. Powierzchnia przeznaczona do badań wynosi 1 ar.

CHEĆCINY, st. 25/28**(AZP 86-61)****Gm. Chęciny**

Stanowisko położone jest na wschód od Pasma Zelejowskiego, w miejscu wypłaszczenia. Odkryte podczas badań powierzchniowych w 1997 r. jako ślad osadniczy z materiałem średniowiecznym i punkt osadniczy z materiałem wczesno-nowożytnym.

Podczas obecnych badań powierzchniowych nie odkryto na stanowisku nowych zabytków.

Powierzchnia stanowiska: ok. 30 arów

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: brak

Postanowiono przeprowadzić badania sondażowe w sąsiedztwie stanowiska, w obrębie linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi. Zaplanowano 1 wykop sondażowy o wymiarach 2 x 50 m. Powierzchnia przeznaczona do badań wynosi 1 ar.

CHEĆCINY, st. 26/29**(AZP 86-61)****Gm. Chęciny**

Stanowisko położone jest na wschód od Pasma Zelejowskiego, w miejscu wypłaszczenia. Odkryte podczas badań powierzchniowych w 1997 r. jako ślad osadniczy z materiałem wczesno-średniowiecznym.

Podczas obecnych badań powierzchniowych nie odkryto na stanowisku nowych zabytków.

Powierzchnia stanowiska: ok. 1 ar

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: brak

Postanowiono przeprowadzić badania sondażowe w sąsiedztwie stanowiska, w obrębie linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi. Zaplanowano 2 wykopy sondażowe o wymiarach 2 x 25 m. Powierzchnia przeznaczona do badań wynosi 1 ar.

7, to na najbliższym możliwym obszarze znajdującym się w obrębie tych linii zakładano wykop sondażowy lub przeznaczano ten obszar pod nadzór archeologiczny.

CHEĆCINY, st. 27/30**(AZP 86-61)****Gm. Chęciny**

Stanowisko położone jest na wschód od Pasma Zelejowskiego, w miejscu wypłaszczenia. Odkryte podczas badań powierzchniowych w 1997 r. jako punkt osadniczy z materiałem wczesno-nowożytnym. Obecnie na podstawie sondaży jego zasięg został znacznie poszerzony ku północy.

Podczas obecnych badań powierzchniowych nie odkryto na stanowisku nowych zabytków.

Powierzchnia stanowiska: ok. 140 arów³

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: ok. 65 arów (Ryc. 13).

Postanowiono przeprowadzić badania sondażowe na stanowisku. Zaplanowano 1 wykop sondażowy o wymiarach 2 x 50 m. Po jego zadokumentowaniu zdecydowano się założyć jeszcze 1 wykop o podobnych wymiarach pomiędzy st. Chęciny 27 i Chęciny 28. Dla celów dokumentacyjnych przypisano go do st. Chęciny 27. Sytuacja ta szerzej opisana została w rozdziale 3. Powierzchnia przeznaczona do badań wynosi 1 ar + 1 ar pomiędzy stanowiskami Chęciny 27 i Chęciny 28.

CHEĆCINY, st. 28/31**(AZP 86-61)****Gm. Chęciny**

Stanowisko położone jest na wschód od Pasma Zelejowskiego, na południowym stoku wyniesienia. Odkryte podczas badań powierzchniowych w 1997 r. jako ślad osadniczy z materiałem średniowiecznym(?) oraz punkt osadniczy z materiałem wczesno-nowożytnym. Obecnie na podstawie sondaży zasięg stanowiska został znacznie poszerzony w kierunku zachodnim.

Podczas obecnych badań powierzchniowych nie odkryto na stanowisku nowych zabytków.

Powierzchnia stanowiska: ok. 110 arów⁴

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: ok. 50 arów (Ryc. 13).

Postanowiono przeprowadzić badania sondażowe na stanowisku. Zaplanowano 1 wykop sondażowy o wymiarach 2 x 50 m. Powierzchnia przeznaczona do badań wynosi 1 ar.

³ Powierzchnia stanowiska po weryfikacji wykopami sondażowymi.

⁴ Powierzchnia stanowiska po weryfikacji wykopami sondażowymi.

Stanowiska nowoodkryte:**SZEWCE, st. 13/56****(AZP 86-61)****Gm. Sitkówka-Nowiny**

Stanowisko położone jest na północny-zachód od Pasma Bolechowickiego, na wypłaszczeniu w pobliżu Bobrzyczki. Podczas badań powierzchniowych określone jako punkt osadniczy z materiałem nowożytnym.

Powierzchnia stanowiska: ok. 10 arów.

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: ok. 10 arów (Ryc. 14).

Postanowiono przeprowadzić badania sondażowe na stanowisku. Zaplanowano 1 wykop sondażowy o wymiarach 2 x 50 m. Powierzchnia przeznaczona do badań wynosi 1 ar.

SZEWCE, st. 14/57**(AZP 86-61)****Gm. Sitkówka-Nowiny**

Stanowisko położone jest na północny-zachód od Pasma Bolechowickiego, na wypłaszczeniu, po północnej stronie Bobrzyczki. Podczas badań powierzchniowych określone jako punkt osadniczy z materiałem nowożytnym.

Powierzchnia stanowiska: ok. 5 arów.

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: brak.

Postanowiono przeprowadzić badania sondażowe w sąsiedztwie stanowiska, w obrębie linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi. Zaplanowano 1 wykop sondażowy o wymiarach 2 x 50 m. Powierzchnia przeznaczona do badań wynosi 1 ar.

SZEWCE, st. 15/58**(AZP 86-61)****Gm. Sitkówka-Nowiny**

Stanowisko położone jest na południowy-zachód od Gór Zgórskich, na południowym stoku wyniesienia. Podczas badań powierzchniowych określone jako ślady osadnicze z materiałem krzemiennym z neolitu lub epoki brązu oraz materiałem ceramicznym z późnego średniowiecza(?), a także stanowisko z materiałem nowożytnym.

Powierzchnia stanowiska: ok. 55 arów.

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: ok. 20 arów (Ryc. 15).

Postanowiono przeprowadzić badania sondażowe w sąsiedztwie stanowiska, w obrębie linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi. Zaplanowano 1 wykop sondażowy o wymiarach 2 x 50 m. Powierzchnia przeznaczona do badań wynosi 1 ar.

SZEWCE, st. 16/59

(AZP 86-61)

Gm. Sitkówka-Nowiny

Stanowisko położone jest na południowy-zachód od Gór Zgórskich, na południowym stoku wyniesienia. Podczas badań powierzchniowych określone jako punkt osadniczy z materiałem nowożytnym.

Powierzchnia stanowiska: ok. 20 arów.

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: ok. 20 arów.

Z powodu nowożytnego charakteru stanowiska zrezygnowano z zakładania wykupu sondażowego. Postanowiono natomiast objąć stanowisko nadzorem archeologicznym o powierzchni ok. 20 arów (Ryc. 15).

SZEWCE, st. 17/60

(AZP 86-61)

Gm. Sitkówka-Nowiny

Stanowisko położone jest na południowy-zachód od Gór Zgórskich, na wypłaszczeniu. Podczas badań powierzchniowych określone jako punkt osadniczy z materiałem nowożytnym.

Powierzchnia stanowiska: ok. 30 arów.

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: brak.

Z powodu lokalizacji stanowiska poza liniami rozgraniczającymi pas poszerzenia drogi oraz ze względu na jego nowożytny charakter zrezygnowano z zakładania wykupu sondażowego. Postanowiono natomiast objąć sąsiedztwo stanowiska znajdujące się w obrębie wymienionych linii rozgraniczenia nadzorem archeologicznym. Nadzór obejmowałby powierzchnię ok. 10 arów zaznaczonych na mapie (Ryc. 15).

Stanowiska nowoodkryte na obszarze AZP 85-62:**SZCZUKOWSKIE GÓRKI, st. 3/36****(AZP 85-62)****Gm. Piekoszów**

Stanowisko położone jest w pobliżu Bobrzy, na szczycie cypla przeciętego drogą S-7. Podczas badań powierzchniowych określone jako punkt osadniczy z materiałem nowożytnym.

Powierzchnia stanowiska: ok. 45 arów.

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: ok. 5 arów.

Z powodu nowożytnego charakteru stanowiska zrezygnowano z zakładania wykopu sondażowego. Postanowiono natomiast objąć część stanowiska znajdującą się w obrębie linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi nadzorem archeologicznym. Nadzór obejmowałby powierzchnię ok. 5 arów (Ryc. 17).

SZCZUKOWSKIE GÓRKI, st. 4/37**(AZP 85-62)****Gm. Piekoszów**

Stanowisko położone jest w pobliżu Bobrzy, na południowym stoku wyniesienia. Podczas badań powierzchniowych określone jako punkt osadniczy z materiałem nowożytnym.

Powierzchnia stanowiska: ok. 20 arów.

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: brak.

Z powodu lokalizacji stanowiska poza liniami rozgraniczającymi pas poszerzenia drogi oraz ze względu na jego nowożytny charakter zrezygnowano z zakładania wykopu sondażowego. Postanowiono natomiast objąć sąsiedztwo stanowiska znajdujące się w obrębie wymienionych linii rozgraniczenia nadzorem archeologicznym. Nadzór obejmowałby powierzchnię ok. 5 arów zaznaczonych na mapie (Ryc. 17).

JANÓW GÓRNY, st. 1/38**(AZP 85-62)****Gm. Piekoszów**

Stanowisko położone jest na północ od Gór Zgórskich, na wypłaszczeniu. Podczas badań powierzchniowych określone jako punkt osadniczy z materiałem nowożytnym.

Powierzchnia stanowiska: ok. 5 arów.

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: brak.

Z powodu lokalizacji stanowiska poza liniami rozgraniczającymi pas poszerzenia drogi oraz ze względu na jego nowożytny charakter zrezygnowano z zakładania wykopu sondażowego. Postanowiono natomiast objąć sąsiedztwo stanowiska znajdujące się w obrębie wymienionych linii rozgraniczenia nadzorem archeologicznym. Nadzór obejmowałby powierzchnię ok. 10 arów zaznaczonych na mapie (Ryc. 16).

Stanowisko weryfikowane na obszarze AZP 84-62:

KIELCE-NIEWACHLÓW, st. 7/5

(AZP 84-62)

Gm. Kielce

Stanowisko położone jest w dolinie niewielkiej rzeki Sufraniec (roboczo znane jako: Miasto Kielce ok. ul. Łódzkiej). Odkryte przez Heliodora Kmiecica (Kmieć H. 1998), a zlokalizowane podczas badań powierzchniowych przeprowadzonych przez mgra Jerzego Lejawę w 2002 roku w obecności wymienionego odkrywcy. Określone jako stanowisko hutnicze(?) z materiałem nowożytnym (żużle).

Powierzchnia stanowiska: ok. 35 arów.

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: ok. 35 arów (Ryc. 18).

Postanowiono przeprowadzić badania sondażowe w sąsiedztwie stanowiska. Zaplanowano 1 wykop sondażowy o wymiarach 2 x 50 m. Powierzchnia przeznaczona do badań wynosi 1 ar.

Stanowiska nowoodkryte na obszarze AZP 84-62:

KOSTOMŁOTY, st. 1/1

(AZP 84-62)

Gm. Miedziana Góra

Stanowisko położone jest w pobliżu doliny niewielkiej rzeki Sufraniec, na wypłaszczeniu. Podczas badań powierzchniowych określone jako stanowisko osadowe(?) z materiałem nowożytnym.

Powierzchnia stanowiska: ok. 55 arów.

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: ok. 35 arów (Ryc. 18).

Postanowiono przeprowadzić badania sondażowe na stanowisku. Zaplanowano 1 wykop sondażowy o wymiarach 2,5 x 40 m. Powierzchnia przeznaczona do badań wynosi 1 ar.

KOSTOMŁOTY, st. 2/2**(AZP 84-62)****Gm. Miedziana Góra**

Stanowisko położone jest w pobliżu doliny niewielkiej rzeki Sufraganiec, na wypłaszczeniu. Podczas badań powierzchniowych określone jako stanowisko osadowe(?) z materiałem nowożytnym.

Powierzchnia stanowiska: ok. 130 arów.

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: ok. 90 arów (Ryc. 18).

Postanowiono przeprowadzić badania sondażowe na stanowisku. Zaplanowano 1 wykop sondażowy o wymiarach 5 x 20 m. Powierzchnia przeznaczona do badań wynosi 1 ar.

KIELCE-NIEWACHLÓW, st. 5/3**(AZP 84-62)****Gm. Kielce**

Stanowisko położone jest w pobliżu doliny niewielkiej rzeki Sufraganiec, na wypłaszczeniu. Podczas badań powierzchniowych określone jako punkt osadniczy z materiałem nowożytnym.

Powierzchnia stanowiska: ok. 30 arów.

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: ok. 20 arów.

Z powodu nowożytnego charakteru stanowiska zrezygnowano z zakładania wykopu sondażowego. Postanowiono natomiast objąć część stanowiska znajdującą się w obrębie linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi nadzorem archeologicznym. Nadzór obejmowałby powierzchnię ok. 20 arów (Ryc. 18).

KIELCE-NIEWACHLÓW, st. 6/4**(AZP 84-62)****Gm. Kielce**

Stanowisko położone jest w pobliżu doliny niewielkiej rzeki Sufraganiec, na wypłaszczeniu. Podczas badań powierzchniowych określone jako punkt osadniczy z materiałem nowożytnym.

Powierzchnia stanowiska: ok. 30 arów.

Powierzchnia stanowiska w pasie poszerzenia drogi S-7: ok. 5 arów.

Z powodu nowożytnego charakteru stanowiska zrezygnowano z zakładania wykopu sondażowego. Postanowiono natomiast objąć część stanowiska znajdującą się w obrębie linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi nadzorem archeologicznym. Nadzór obejmowałby powierzchnię ok. 5 arów (Ryc. 18).

Tabela 1. Wykaz materiału zabytkowego uzyskanego w trakcie badań powierzchniowych

Miejscowość	Gmina	Województwo	Nr stan.	AZP	Zabytki	Chronologia	Charakter stan.
Janów-Górny	Piekoszów	świętokrzyskie	1/38	85-62	5 fr. cer.	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy
Kielce-Niewachłów	Kielce	świętokrzyskie	5/3.	84-62	10 fr. cer.; 1 fr. kafla	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy
Kielce-Niewachłów	Kielce	świętokrzyskie	6/4.	84-62	16 fr. cer.; 1 fr. kafla	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy
Kostomłoty	Miedziana Góra	świętokrzyskie	1/1.	84-62	17 fr. cer.	Okres nowożyt.	Osada?
Kostomłoty	Miedziana Góra	świętokrzyskie	2/2.	84-62	25 fr. cer.; 1 fr. kafla	Okres nowożyt.	Osada?
Szczukowskie Górki	Piekoszów	świętokrzyskie	3/36	85-62	20 fr. cer.; 1 fr. kafla	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy
Szczukowskie Górki	Piekoszów	świętokrzyskie	4/37	85-62	10 fr. cer.; 1 fr. kafla	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy
Szewce	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	13/56	86-61	6 fr. cer.	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy
Szewce	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	14/57	86-61	4 fr. cer.	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy
Szewce	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	15/58	86-61	1 odl. krzem. 1 fr. cer. 13 fr. cer.	Neolit/EB? Późne średn.? Okres nowożyt.	Ślad osadniczy Ślad osadniczy Osada?
Szewce	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	16/59	86-61	5 fr. cer.	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy
Szewce	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	17/60	86-61	9 fr. cer.	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy

Tabela 2. Zbiorcze zestawienie stanowisk z badań powierzchniowych

Miejscowość	Gmina	Województwo	Nr stan.	AZP	Km w pasie drogi ⁵	Chronologia	Charakter stan.	Zasięg stan. ⁶	Wnioski konser.	Zagrożenie stan. lub okolic	Ryc.
Janów-Górny	Piekoszów	świętokrzyskie	1/38	85-62	553+230 - 553+260	Okres nowożytny.	Punkt osadniczy	ok. 5 arów	do nadzoru	ok. 10 arów	10B
Kielce-Niewachłów	Kielce	świętokrzyskie	5/3.	84-62	546+020 - 546+080	Okres nowożytny.	Punkt osadniczy	ok. 30 arów	do nadzoru	ok. 20 arów	10C
Kielce-Niewachłów	Kielce	świętokrzyskie	6/4.	84-62	545+790 - 545+850	Okres nowożytny.	Punkt osadniczy	ok. 30 arów	do nadzoru	ok. 5 arów	10C
Kostomłoty	Miedziana Góra	świętokrzyskie	1/1.	84-62	546+140 - 546+250	Okres nowożytny.	Osada?	ok. 55 arów	do badań sondaż.	ok. 35 arów	10C
Kostomłoty	Miedziana Góra	świętokrzyskie	2/2.	84-62	546+600 - 546+810	Okres nowożytny.	Osada?	ok. 130 arów	do badań sondaż.	ok. 90 arów	10C
Szczukowskie Górki	Piekoszów	świętokrzyskie	3/36	85-62	550+940 - 551+020	Okres nowożytny.	Punkt osadniczy	ok. 45 arów	do nadzoru	ok. 5 arów	10B
Szczukowskie Górki	Piekoszów	świętokrzyskie	4/37	85-62	551+110 - 551+180	Okres nowożytny.	Punkt osadniczy	ok. 20 arów	do nadzoru	ok. 5 arów	10B
Szewce	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	13/56	86-61	557+600 - 557+660	Okres nowożytny.	Punkt osadniczy	ok. 10 arów	do badań sondaż.	ok. 10 arów	10A
Szewce	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	14/57	86-61	557+350 - 557+380	Okres nowożytny.	Punkt osadniczy	ok. 5 arów	do badań sondaż.	Brak	10A
Szewce	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	15/58	86-61	556+070 - 556+190	Neolit/EB? Późne średn.? Okres nowożytny.	Ślad osadniczy Ślad osadniczy Osada?	ok. 55 arów	do badań sondaż.	ok. 20 arów	10A
Szewce	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	16/59	86-61	556+280 - 556+330	Okres nowożytny.	Punkt osadniczy	ok. 20 arów	do nadzoru	ok. 20 arów	10A
Szewce	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	17/60	86-61	556+470 - 556+560	Okres nowożytny.	Punkt osadniczy	ok. 30 arów	do nadzoru	ok. 10 arów	10A
Chęciny	Chęciny	świętokrzyskie	19/22	86-61	560+380 - 560+440	Okres nowożytny. Okres nowożytny.	Punkt osadniczy Ślad osadniczy	ok. 30 arów	do badań sondaż.	ok. 25 arów	10A
Chęciny	Chęciny	świętokrzyskie	25/28	86-61	559+840 - 559+890	Średniowiecze Okres nowożytny.	Ślad osadniczy Punkt osadniczy	ok. 30 arów	do badań sondaż.	Brak	10A
Chęciny	Chęciny	świętokrzyskie	26/29	86-61	559+660 - 559+710	Wczesne średn. Okres nowożytny.	Ślad osadniczy Ślad osadniczy	ok. 1 ar	do badań sondaż.	ok. 20 arów	10A
Chęciny	Chęciny	świętokrzyskie	27/30	86-61	559+180 - 559+410	Okres nowożytny. Późne średn.? Nieokreślona	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Osada?	ok. 140 arów	do badań sondaż.	ok. 65 arów	10A

⁵ W przypadku stanowisk: Chęciny 19/22, Chęciny 26/29, Szczukowskie Górki 4/37, które nie znajdowały się w pasie inwestycji, podano zasięg w pasie drogi S-7 dotyczący okolic tych stanowisk wytypowany do nadzoru archeologicznego.

⁶ W przypadku stanowisk Chęciny 27/30 i Chęciny 28/31 podano zasięg zweryfikowany badaniami sondażowymi, które w znaczny sposób go powiększyły.

Miejscowość	Gmina	Województwo	Nr stan.	AZP	Km w pasie drogi ⁷	Chronologia	Charakter stan.	Zasięg stan. ⁸	Wnioski konser.	Zagrożenie stan. lub okolic	Ryc.
Chęciny	Chęciny	świętokrzyskie	28/31	86-61	559+000 - 559+170	Okres nowożyt. Średniowiecze? Nieokreślona	Punkt osadniczy Ślad osadniczy Osada?	ok. 110 arów	do badań sondaż.	ok. 50 arów	10A
Kielce-Niewachłów	Kielce	świętokrzyskie	7/5.	84-62	545+360 - 545+380	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy	ok. 35 arów	do badań sondaż.	ok. 35 arów	10C

⁷ W przypadku stanowisk: Chęciny 19/22, Chęciny 26/29, Szczukowskie Góry 4/37, które nie znajdowały się w pasie inwestycji, podano zasięg w pasie drogi S-7 dotyczący okolic tych stanowisk wytypowany do nadzoru archeologicznego.

⁸ W przypadku stanowisk Chęciny 27/30 i Chęciny 28/31 podano zasięg zweryfikowany badaniami sondażowymi, które w znaczny sposób go powiększyły.

2.2. Odwierty

Ze względu na duży udział obszarów leśnych na badanym odcinku trasy S-7, które stanowiły 43,5 % jego długości, zdecydowano się na uzupełnienie tam badań powierzchniowych odwiertami. Odwierty wykonane zostały w dniach 18.09.2009 i 22.10.2009 przez mgr.: Sławomira Chwałka, Dariusza Majewskiego, Ireneusza Mirasia i Łukasza Oleszczaka.

Do odwiertów wykorzystano świder geologiczny o średnicy ok. 10 cm (fot. 1-2). Metodę odwiertów zastosowano na 4 odcinkach, mianowicie na kilometrach drogi S-7: 538+800 - 543+900, 547+630 - 549+820, 554+100 - 556+120, 557+720 - 558+280. Daje to łącznie pas leśny o długości 9,87 km.

Wszystkie odwierty wykonano po zachodniej stronie drogi S-7, w obrębie linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi. Łącznie wykonano 66 odwiertów z częstotliwością od jednego do trzech, co 100 m, 200 m lub 300 m (tabela 3; ryc. 1-8). Wyjątkowo tylko odwierty wykonywano częściej. Miało to miejsce w przypadku próby weryfikacji zasięgu stanowiska Szewce 15.

Odwierty wykonywano do głębokości calca, uzyskując pełny przekrój zalegających powyżej nawarstwień. Zazwyczaj poza calcem odnotowywano jedynie humus, znacznie rzadziej podglebie. Głębokość odwiertów wahała się od 20 cm do 65 cm. Niestety w żadnym z wykonanych odwiertów nie stwierdzono obecności zabytków archeologicznych, co ustalono za wyznacznik stanowiska archeologicznego.

Tabela 3. Wykaz odwiertów wzdłuż drogi S-7

Nr odwiertu	Km w pasie drogi	Odległość od drogi	Gmina	Województwo	Gł. odwiertu	Zabytki	Uwagi
1-3.	539+200	ok. 50 m	Masłów	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 1
4-6.	539+300	ok. 30 m	Masłów	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 2
7-9.	539+400	ok. 35 m	Masłów	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 2
10-12.	539+600	ok. 35 m	Masłów	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 2
13-15.	539+800	ok. 50 m	Masłów	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 2
16-18.	540+000	ok. 50 m	Masłów	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 2
19-21.	540+200	ok. 30 m	Masłów	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 2
22-24.	540+400	ok. 25 m	Masłów	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 2
25-27.	540+600	ok. 40 m	Masłów	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 2
28	540+800	ok. 30 m	Masłów	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 2
29	541+100	ok. 20 m	Masłów	świętokrzyskie	65 cm	Brak	Ryc. nr 2
30	541+400	ok. 40 m	Masłów	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 3
31	541+700	ok. 40 m	Masłów	świętokrzyskie	50 cm	Brak	Ryc. nr 3
32	542+000	ok. 30 m	Masłów	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 3
33	542+300	ok. 30 m	Masłów	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 3
34	542+700	ok. 25 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	50 cm	Brak	Ryc. nr 3
35	543+000	ok. 30 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	45 cm	Brak	Ryc. nr 3
36	543+400	ok. 50 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	45 cm	Brak	Ryc. nr 4
37	543+700	ok. 20 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	35 cm	Brak	Ryc. nr 4
38	543+900	ok. 15 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 4
39	547+700	ok. 30 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	30 cm	Brak	Ryc. nr 5
40	547+900	ok. 40 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	30 cm	Brak	Ryc. nr 5
41	548+100	ok. 40 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 5
42	548+300	ok. 40 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 6

Nr odwiertu	Km w pasie drogi	Odległość od drogi	Gmina	Województwo	Gł. odwiertu	Zabytki	Uwagi
43	548+500	ok. 20 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	55 cm	Brak	Ryc. nr 6
44	548+700	ok. 20 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	35 cm	Brak	Ryc. nr 6
45	548+900	ok. 30 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	30 cm	Brak	Ryc. nr 6
46	549+100	ok. 40 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	25 cm	Brak	Ryc. nr 6
47	549+300	ok. 40 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 6
48	549+500	ok. 40 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 6
49	549+700	ok. 40 m	Miedziana Góra	świętokrzyskie	20 cm	Brak	Ryc. nr 6
50-52	554+200	ok. 35 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 7
53	554+300	ok. 20 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 7
54	554+500	ok. 40 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	30 cm	Brak	Ryc. nr 7
55	554+700	ok. 50 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	50 cm	Brak	Ryc. nr 7
56	554+900	ok. 30 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	30 cm	Brak	Ryc. nr 7
57	555+100	ok. 50 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	35 cm	Brak	Ryc. nr 7
58	555+300	ok. 40 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	30 cm	Brak	Ryc. nr 7
59	555+500	ok. 40 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	35 cm	Brak	Ryc. nr 7
60	555+700	ok. 30 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 7
61	555+900	ok. 30 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 8
62	556+080	ok. 20 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	20 cm	Brak	Okolice st. Szewce 15. Ryc. nr 8

Nr odwiertu	Km w pasie drogi	Odległość od drogi	Gmina	Województwo	Gł. odwiertu	Zabytki	Uwagi
63	556+100	ok. 20 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	20 cm	Brak	Okolice st. Szewce 15. Ryc. nr 8
64	557+800	ok. 30 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	40 cm	Brak	Ryc. nr 8
65	558+000	ok. 30 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	55 cm	Brak	Ryc. nr 8
66	558+200	ok. 30 m	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	55 cm	Brak	Ryc. nr 8

3. Sprawozdanie z badań sondażowych

Zgodnie z zakresem zamówienia opisywanej inwestycji badania sondażowe miały obejmować do 12 arów powierzchni, nie przekraczając jednak 1 ara sondaży na stanowisko. Pierwotnie przez WUOZ w Kielcach wytypowano do badań sondażowych 6 stanowisk: Chęciny 19, 25-28 oraz Kielce-Niewachłów 7 (roboczo znane jako: Miasto Kielce ok. ul. Łódzkiej). Następnie po przeprowadzeniu badań powierzchniowych oraz odwiertów w pasie inwestycji wykopami sondażowymi objęto kolejne 5 stanowisk: Kostomłoty 1-2, Szewce 13-15. Dodatkowo założono jeszcze 1 sondaż pomiędzy stanowiskami Chęciny 27 i 28 w celu zweryfikowania ich zasięgu. Były to bowiem jedyne stanowiska na których stwierdzono obecność obiektów archeologicznych. W celach dokumentacyjnych zakwalifikowano ten sondaż do stanowiska Chęciny 27 jako wykop 2.

Badania sondażowe na stanowiskach Chęciny 19, 25-28 (poza wykopem nr 2 na st. Chęciny 27) wykonane zostały w dniach 7-14.09.2009. Pozostałe wykopy sondażowe odsłonięto i zadokumentowano w dniach 13-21.10.2009.

3.1 Opis charakteru badań sondażowych i zastosowanych metod

Wykopy sondażowe wytyczano na wytypowanych stanowiskach w obrębie linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi S-7, po jej zachodniej stronie. Były to głównie wykopy o wym. 2 x 50 m. Z powodu, iż część terenu objętego badaniami była wciąż eksploatowana przez dawnych właścicieli starano się zakładać wykopy sondażowe jedynie na nieużytkach i łąkach. Z tego powodu kilka sondaży posiadała inne niż wspomniane wyżej wymiary: 2 x 25 m, 2,5 x 40 m oraz 5 x 20 m. Łącznie wykopy sondażowe objęły obszar 12 arów.

Do ściągnięcia warstwy humusu i podglebia wykorzystano koparkę (fot. 3). Eksplorację zatrzymywano na poziomie stropów obiektów lub stropu calca. Po odsłonięciu wykopu odczyszczano i przycinano profile oraz plantowano całość powierzchni wykopu. Całość profilu wykopu, wraz z przegłębieniem pod profilem, zadokumentowano jedynie na st. Chęciny 28. Na pozostałych wykopach sondażowych dokumentowano rysunkowo i fotograficznie jedynie część profilu. W sondażach gdzie nie stwierdzono obecności obiektów archeologicznych dokumentowano zazwyczaj co najmniej 1 m profilu na 10 m wykopu. We

wszystkich wykopach sondażowych dokumentowano rysunkowo i fotograficznie całość poziomów. Poziom po odczyszczeniu dokumentowano jako poziom B. Obiekty dokumentowano na poziomie odkrycia. Jedynie w przypadku ob. 8 i 13 ze st. Chęciny 27 oraz ob. 4 ze st. Chęciny 28, które przylegały do profilów sondaży, przegłębiono ich przyprofilowe części uzyskując przekroje. W dwóch przypadkach były to nowożytnie rowy melioracyjne. Wszystkie odkryte obiekty zabezpieczono folią.

Dokumentacja i inwentarze prowadzone były oddzielnie dla każdego stanowiska. W przypadku warstw zastosowano zasadę przypisania stałych numerów dla 3 podstawowych typów: humus -1, podglebie - 2, calec - 3. Materiał zabytkowy z wykopów sondażowych zbierano planigraficznie.

3.2 Wyniki badań sondażowych

CHEĆCINY, st. 19/22

(AZP 86-61)

Stanowisko położone jest na południowy-wschód od Pasma Zelejowskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie chęcińskiego węzła drogowego, w którym droga S-7 krzyżuje się z drogą nr 762 Kielce-Małoszycz. Po północno-wschodniej stronie tegoż węzła. Z racji tego, że wykopy sondażowe mogły być zakładane jedynie w obrębie linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi, wykop zlokalizowany został w dość znacznej odległości od miejsca pierwotnego ulokowania stanowiska Chęciny 19 – ok. 250 m na zachód (ryc.9A).

Wykop sondażowy posiadał wymiary 2 x 50 m. Zarejestrowano w nim 2 warstwy oraz współczesny rów (ryc. 19).

Warstwa 1 - humus

Warstwa 3 - calec (głina barwy żółtej i rdzawo-żółtej)

W założonym wykopie oprócz humusu i calca, w północnej jego części stwierdzono obecność rowu, przebiegającego w przybliżeniu równolegle do drogi S-7 i prawdopodobnie związanego z jakimś jej wcześniejszym wariantem. Z powodu niemal współczesnego jego charakteru zrezygnowano z nadania mu numeru obiektu. Podczas podczyszczania wykopu z humusu pozyskano 2 fragmenty ceramiki nowożytnej.

Z powodu nie wykrycia w sondażu znaczących śladów działalności ludzkiej w pradziejach i w okresie nowożytnym, zaleca się objęcie obszaru sąsiadującego z wykopem, a znajdującego się w pasie inwestycji jedynie nadzorem archeologicznym o powierzchni ok. 25 arów (Ryc. 11).

CHEĆCINY, st. 25/28**(AZP 86-61)**

Stanowisko położone jest na wschód od Pasma Zelejowskiego, po wschodniej stronie drogi S-7. Z racji tego, że wykopy sondażowe mogły być zakładane jedynie w obrębie linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi, wykop zlokalizowany został w dość znacznej odległości od miejsca pierwotnego ulokowania stanowiska Chęciny 25 – ok. 100 m na zachód (ryc.9A).

Wykop sondażowy posiadał wymiary 2 x 50 m. Zarejestrowano w nim 2 warstwy.

Warstwa 1 - humus

Warstwa 3 - calec (zgliniony piasek barwy rdzawej z odcieniem jasnobrunatnym z dużą ilością kamieni)

W wykopie nie znaleziono żadnych zabytków archeologicznych.

Z powodu lokalizacji stanowiska poza liniami rozgraniczającymi pas poszerzenia drogi oraz nie wykrycia w sondażu jakichkolwiek śladów działalności ludzkiej w pradziejach i w okresie nowożytnym nie przewiduje się objęcia stanowiska i jego okolic badaniami wykopaliskowymi, ani nadzorem archeologicznym.

CHEĆCINY, st. 26/29**(AZP 86-61)**

Stanowisko położone jest na wschód od Pasma Zelejowskiego, po wschodniej stronie drogi S-7. Z racji tego, że wykopy sondażowe mogły być zakładane jedynie w obrębie linii rozgraniczających pas poszerzenia drogi, wykopy zlokalizowane zostały w dość znacznej odległości od miejsca pierwotnego ulokowania stanowiska Chęciny 26 – ok. 100 m na północny-zachód (ryc.9A).

W pasie inwestycji założono 2 równoległe wykopy o wymiarach 2 x 25 m. Wykop nr 1 położony był od północy, zaś wykop nr 2 od południa. Zarejestrowano w nich 3 warstwy.

Warstwa 1 - humus

Warstwa 2 - podglebie (zgliniony piasek barwy jasno-szarobrunatnej)

Warstwa 3 - calec (zgliniony piasek barwy rdzawej z odcieniem jasno-szarobrunatnym z dużą ilością kamieni i większych głazów)

W wykopie nr 1 podczas podczyszczania odnaleziono w humusie 1 fragment ceramiki nowożytnej, zaś z wykopu nr 2 pozyskano 3 fragmenty ceramiki nowożytnej i 1 fragment kafla.

Z powodu nie wykrycia w sondażu znaczących śladów działalności ludzkiej w pradziejach i w okresie nowożytnym, zaleca się objęcie obszaru sąsiadującego z wykopem od południa, a znajdującego się w pasie inwestycji jedynie nadzorem archeologicznym o powierzchni ok. 20 arów (ryc.10A, 12).

CHEĆCINY, st. 27/30

(AZP 86-61)

Stanowisko położone jest na wschód od Pasma Zelejowskiego, po zachodniej stronie drogi S-7 (ryc.9A). Podczas pierwszego etapu badań sondażowych założono tu 1 wykop o wymiarach 2 x 50 m (wykop nr 1). W północnej jego części stwierdzono obecność licznych obiektów archeologicznych. Obecność obiektów archeologicznych stwierdzono również w południowej części wykopu założonego na sąsiadującym od północy stanowisku Chęciny 28. Z racji tego w drugim etapie badań sondażowych postanowiono założyć dodatkowy wykop pomiędzy stanowiskami Chęciny 27 i 28 (ryc. 20, 21), w celu sprawdzenia ich zasięgu i zweryfikowania przypuszczenia, iż chodzi tu o jedno duże stanowisko. W celach dokumentacyjnych zakwalifikowano nowo założony wykop do stanowiska Chęciny 27 jako wykop nr 2. Sondaż ten również posiadał wymiary 2 x 50 m.

Wykop 1:

W północnej jego części zadokumentowano 9 obiektów archeologicznych o bliżej nieokreślonej chronologii. Biorąc pod uwagę rozmiary oraz profil jednego z nich⁹ są to jamy o przypuszczalnie gospodarczym charakterze (ob. 2, 4-8) oraz jamy posłupowe (ob. 3, 9-10) (fot. 4-10). W stropach tych obiektów, ani w ob. 8 doprowadzonym do profilu, nie znaleziono żadnych zabytków które pozwoliłyby na ich wydatowanie.

W środkowej partii opisywanego wykopu natrafiono na jeszcze jeden obiekt (ob. 1). Był to rów, prawdopodobnie melioracyjny, przecinający sondaż w szerz. W jego stropie znaleziono 1 fragment ceramiki późnośredniowiecznej lub nowożytnej. Tak też należy go datować. Jego związek z pozostałymi obiektami odkrytymi w wykopie 1 ze względu na nieco odmienny charakter wypełniska należy chyba odrzucić (fot. 11).

Wszystkie obiekty zadokumentowano na poziomie odkrycia i zabezpieczono folią. Wyjątkiem jest ob. 8, który przegłębiono pod profilem sondażu uzyskując jego przekrój.

W wykopie 1 oprócz warstw w obiektach wyróżniono dodatkowo 4 warstwy:

⁹ Chodzi o przylegający do ściany sondażu ob. 8, który jako jedyny poza rowami został doprowadzony do profilu.

Warstwa 1 - humus

Warstwa 2 - podglebie (zwarty piasek barwy ciemno- i jasno-szarobrunatnej)

Warstwa 3 - calec (luźny piasek barwy białej z jasnoszarymi wtrętami)

Warstwa 14 - kulturowa lub spąg podglebia (zwarty piasek barwy szarobrunatnej i jasnoszarej)

Warstwa 14 zalegała w północnej części wykopu, ponad znajdującymi się tam obiektami. Została wykryta w profilu wykopu (fot. 12). Podczas odsłaniania sondażu została zinterpretowana jako podglebie i usunięta koparką.

Podczas odkrywania wykopu 1 oraz jego podczyszczania w humusie odnaleziono 13 fragmentów ceramiki nowożytniej.

Wykop 2:

W południowej części wykopu zarejestrowano ob. 12 będący prawdopodobnie jamą posłupową, natomiast w północnej jego części ob. 11 będący jak się wydaje jamą o charakterze gospodarczym (fot. 13-14). Oba obiekty posiadają bliżej nie ustaloną chronologię.

W środkowej partii wykopu natrafiono na jeszcze jeden obiekt (ob. 13). Był to podobnie jak w przypadku ob. 1 - rów. Został on przegłębiony do profilu (fot. 15-16).

W stropach ob. 11-12, ani w ob. 13 doprowadzonym do profilu, nie znaleziono żadnych zabytków które pozwoliłyby na ich wydatowanie. Przypuszczać jednak można, iż ob. 13 datować powinniśmy na okres nowożytny. Wskazywać na to może interpretacja profilu, gdzie nawarstwienia obiektu 13 zalegają nad podglebiem. Co do ob. 11-12 nie można do końca wykluczyć ich naturalnego charakteru. W wykopie 2 zarejestrowano bowiem dużą ilość śladów po korzeniach i wykrotów.

Wszystkie obiekty zadokumentowano na poziomie odkrycia i zabezpieczono folią. Wyjątkiem jest fragment przegłębionego ob. 13.

W wykopie 2 oprócz warstw w obiektach wyróżniono 3 podstawowe nawarstwienia (humus, podglebie i calec) o tej samej strukturze i barwie jak w wykopie 1. Nie stwierdzono natomiast obecności warstwy 14.

W wykopie 2 nie znaleziono żadnych zabytków archeologicznych.

Należy uznać, że wykopy sondażowe (zwłaszcza wykop 1), potwierdziły istnienie na danym obszarze stanowiska archeologicznego. Wykop 2 nie rozstrzygnął do końca kwestii tego, czy stanowiska Chęciny 27 i 28 są w rzeczywistości jednym dużym stanowiskiem, jednak dzięki odnotowaniu tam obecności obiektów archeologicznych, w istotny sposób uprawdopodobnił tą teorię. Uznaje się więc za niezbędne przeprowadzenie na st. Chęciny 27,

w szerokości pasa inwestycji, badań archeologicznych poprzedzających poszerzenie drogi. Powierzchnia przeznaczona do badań to ok. 65 arów (ryc.10A, 13).

CHEĆCINY, st. 28/31

(AZP 86-61)

Stanowisko położone jest na wschód od Pasma Zelejowskiego, po obu stronach drogi S-7¹⁰ (ryc.9A). Założono tu 1 wykop sondażowy po zachodniej stronie drogi o wymiarach 2 x 50 m (ryc. 22).

W południowej części wykopu zadokumentowano 3 obiekty archeologiczne o bliżej nieokreślonej chronologii. Są to jamy o przypuszczalnie gospodarczym charakterze (ob. 1-3) (fot. 17-19). Nie wykluczone, iż po doprowadzeniu do profilu ob. 2-3, mogą okazać się wykrotami.

W północnej części wykopu natrafiono na jeszcze jeden obiekt (ob. 4). Był to rów, prawdopodobnie melioracyjny, przecinający sondaż w szerz. W jego stropie zalegała stosunkowo duża ilość kamieni widocznych w profilu. Ob. został przegłębiony w celu uzyskania jego profilu (fot. 20-21).

W stropach ob. 1-3, ani w ob. 4 doprowadzonym do profilu, nie znaleziono żadnych zabytków które pozwoliłyby na ich wydatowanie. Ob. 4 datować można jednak z dużą dozą prawdopodobieństwa na okres nowożytny. W przypadku ob. 3, jak już pisano, nie można do końca wykluczyć jego naturalnego charakteru.

Wszystkie obiekty zadokumentowano na poziomie odkrycia i zabezpieczono folią. Wyjątkiem jest fragment przegłębionego ob. 4.

W sondażu na st. Chęciny 28 zadokumentowano rysunkowo i fotograficznie pełny 50 m profil. Oprócz przekroju ob. 4 znalazł się na nim m.in. przekrój głębokiego wykrotu (fot. 22).

W wykopie oprócz nawarstwień w obiektach wyróżniono dodatkowo 4 warstwy (w tym podwarstwę calca - 3a):

Warstwa 1 - humus

Warstwa 2 - podglebie (zwarty piasek barwy jasnoszarej)

Warstwa 3 - calec (zgliniony piasek barwy żółtej z rdzawym odcieniem)

Warstwa 3a - calec (luźny piasek barwy białej)

W wykopie nr 1 podczas podczyszczania odnaleziono w humusie 3 fragmenty ceramiki nowożytnej.

¹⁰ Na podstawie badań powierzchniowych stanowisko lokalizowane było jedynie po wschodniej stronie drogi S-7.

Należy uznać, że wykop sondażowy, potwierdził istnienie na danym obszarze stanowiska archeologicznego. Nie wykluczone, iż opisywane stanowisko stanowi jedną całość ze st. Chęciny 27. Dlatego niezbędne jest przeprowadzenie w szerokości pasa inwestycji badań archeologicznych poprzedzających poszerzenie drogi. Powierzchnia przeznaczona do badań to ok. 50 arów (ryc.10A, 13).

KIELCE-NIEWACHLÓW, st. 7/5

(AZP 84-62)

Stanowisko położone jest w dzielnicy Kielc - Niewachlowie, w dolinie niewielkiej rzeki Sufraganiec. Sąsiaduje z węzłem drogowym, w którym trasa S-7 krzyżuje się z drogą nr 74 Kraśnik-Kielce-Sulejów (ryc.9C). Po południowo-wschodniej stronie tegoż węzła. Wykop zlokalizowany został w jednym z możliwie najbliższych dostępnych miejsc, jednak mimo to w dość znacznej odległości od pierwotnego miejsca wykrycia stanowiska Kielce-Niewachłów 7 (roboczo znanego jako: Miasto Kielce ok. ul. Łódzkiej), już na terenie należącym do wsi Kostomłoty - ok. 300 m na północ.

Wykop sondażowy posiadał wymiary 2,5 x 40 m. Zarejestrowano w nim 2 warstwy.

Warstwa 1 - humus

Warstwa 3 - calec (luźny piasek barwy ciemnożółtej)

W wykopie nie znaleziono żadnych zabytków archeologicznych.

Z powodu nie wykrycia w sondażu śladów działalności ludzkiej w pradziejach i w okresie nowożytnym, zaleca się objęcie obszaru stanowiska jedynie nadzorem archeologicznym o powierzchni ok. 35 arów (ryc.10C, 18).

KOSTOMŁOTY, st. 1/1

(AZP 84-62)

Stanowisko położone jest w pobliżu doliny niewielkiej rzeki Sufraganiec, po północno-zachodniej stronie drogi S-7 (ryc.9C).

Wykop sondażowy posiadał wymiary 2,5 x 40 m. Zarejestrowano w nim 2 warstwy.

Warstwa 1 - humus

Warstwa 3 - calec (glina barwy rdzawo-żółtej)

Podczas podczyszczania wykopu z humusu pozyskano 1 fragment ceramiki nowożytnej.

Z powodu nie wykrycia w sondażu znaczących śladów działalności ludzkiej w pradziejach i w okresie nowożytnym, zaleca się objęcie obszaru stanowiska znajdującego się w pasie inwestycji jedynie nadzorem archeologicznym o powierzchni ok. 35 arów (ryc.10C, 18).

KOSTOMŁOTY, st. 2/2**(AZP 84-62)**

Stanowisko położone jest w pobliżu doliny niewielkiej rzeki Sufraganiec, po północno-zachodniej stronie drogi S-7 (ryc.9C).

Wykop sondażowy posiadał wymiary 5 x 20 m. Zarejestrowano w nim 3 warstwy.

Warstwa 1 - humus

Warstwa 2 - podglebie (zwarty piasek barwy jasno-szarobrunatnej)

Warstwa 3 - calec (zgliniony piasek barwy żółtej)

W wykopie nie znaleziono żadnych zabytków archeologicznych.

Z powodu nie wykrycia w sondażu śladów działalności ludzkiej w pradziejach i w okresie nowożytnym, zaleca się objęcie obszaru stanowiska znajdującego się w pasie inwestycji jedynie nadzorem archeologicznym o powierzchni ok. 90 arów (ryc.10C, 18).

SZEWCE, st. 13/56**(AZP 86-61)**

Stanowisko położone jest na północny-zachód od Pasma Bolechowickiego, na skraju lasu, po zachodniej stronie drogi S-7 (ryc.9A).

Wykop sondażowy posiadał wymiary 2 x 50 m. Zarejestrowano w nim 4 warstwy.

Warstwa 1 - humus

Warstwa 2 - podglebie (zwarty piasek barwy rdzawobrunatnej)

Warstwa 3 - calec (luźny piasek barwy żółtej)

Warstwa 4 - zapływiskowa (zwarty piasek barwy ciemno-szarobrunatnej)

Warstwa 4 ma charakter naturalny. Zalegała ona w południowej części wykopu, pomiędzy podglebiem, a calcem. Wypełniała niewidoczną obecnie w terenie lokalną nieckę. Stanowiła zapewne jej próchnicze zapływisko.

W wykopie nie znaleziono żadnych zabytków archeologicznych.

Z powodu nie wykrycia w sondażu śladów działalności ludzkiej w pradziejach i w okresie nowożytnym, zaleca się objęcie obszaru stanowiska znajdującego się w pasie inwestycji jedynie nadzorem archeologicznym o powierzchni ok. 10 arów (ryc.10A, 14).

SZEWCE, st. 14/57**(AZP 86-61)**

Stanowisko położone jest na północny-zachód od Pasma Bolechowickiego, w niewielkiej odległości na północ od st. Szewce 13, po zachodniej stronie drogi S-7 (ryc.9CA).

Wykop sondażowy posiadał wymiary 2 x 50 m. Zarejestrowano w nim 3 warstwy.

Warstwa 1 - humus

Warstwa 2 - podglebie (luźny piasek barwy jasnoszarej)

Warstwa 3 - calec (luźny piasek barwy białej)

Po odsłonięciu wykopu koparką, a przed wykonaniem dokumentacji, końcowe 15 m sondażu w północnej jego części zostało zalane wodami gruntowymi i roztopionym śniegiem (fot. 23). Z tego powodu sondaż od 35 m został jedynie zniwelowany. Na zalanym odcinku, podczas odsłaniania terenu nie stwierdzono jednak żadnych obiektów archeologicznych, warstwy kulturowej, ani zabytków, podobnie jak w pozostałej części wykopu.

Z powodu lokalizacji stanowiska poza liniami rozgraniczającymi pas poszerzenia drogi oraz nie wykrycia w sondażu jakichkolwiek śladów działalności ludzkiej w pradziejach i w okresie nowożytnym nie przewiduje się objęcia stanowiska i jego okolic badaniami wykopaliskowymi, ani nadzorem archeologicznym.

SZEWCE, st. 15/58**(AZP 86-61)**

Stanowisko położone jest na południowy-zachód od Gór Zgórskich, po wschodniej stronie drogi S-7 (ryc.9A). Wykop zlokalizowany został w sąsiedztwie stanowiska, w odległości ok. 70 m na zachód od miejsca pierwotnego ulokowania stanowiska Szewce 15. Zajmował on jednak tą samą formę terenową.

Wykop sondażowy posiadał wymiary 2 x 50 m. Zarejestrowano w nim 3 warstwy.

Warstwa 1 - humus

Warstwa 2 - podglebie (zwarty piasek barwy jasno-szarobrunatnej z dużą ilością kamieni

Warstwa 3 - calec (zwarty piasek barwy jasnożółtej z białymi wtrętami z dużą ilością łupka kamiennego)

Calec na dużej polaci wykopu przeradzał się w skałę będącą dolnokarbońskim łupkiem, przykrytym nierzadko jedynie humusem (fot. 24).

W wykopie nie znaleziono żadnych zabytków archeologicznych. Ze względu na to, iż st. Szewce 15 było jedynym, na którym podczas przeprowadzonych badań powierzchniowych odkryto zabytki starsze niż okres nowożytny, w niewielkiej odległości od sondażu wykonano

dodatkowo 2 odwierty (nr 62-63). W żadnym z wymienionych odwiertów nie znaleziono jednak zabytków archeologicznych.

Z powodu nie wykrycia w sondażu śladów działalności ludzkiej w pradziejach i w okresie nowożytnym, zaleca się objęcie obszaru stanowiska znajdującego się w pasie inwestycji jedynie nadzorem archeologicznym o powierzchni ok. 20 arów (ryc.10A, 15).

Tabela 4. Wykaz materiału zabytkowego uzyskanego z wykopów sondażowych

Miejscowość	Gmina	Województwo	Nr stan.	AZP	Wykop	W-wa/obiekt	Zabytki	Chronologia
Chęciny	Chęciny	świętokrzyskie	19/22	86-61	1	w-wa 1	3 fr. cer.	Okres nowożyt.
Chęciny	Chęciny	świętokrzyskie	26/29	86-61	1	w-wa 1	1 fr. cer.	Okres nowożyt.
					2	w-wa 1	3 fr. cer.; 1 fr. kafla	Okres nowożyt.
						w-wa 1	13 fr. cer.	Okres nowożyt.
Chęciny	Chęciny	świętokrzyskie	27/30	86-61	1	ob. 1	1 fr. cer.	Późne średn./okres nowożyt.
Chęciny	Chęciny	świętokrzyskie	28/31	86-61	1	w-wa 1	3 fr. cer.	Okres nowożyt.
Kostomłoty	Miedziana Góra	świętokrzyskie	1/1.	84-62	1	w-wa 1	1 fr. cer.	Okres nowożyt.

4. Wnioski konserwatorskie

W miesiącach sierpień-październik 2009 wykonano rozpoznanie archeologiczne terenu przeznaczonego pod inwestycję polegającą na poszerzeniu drogi krajowej S7 na odcinku Kielce (węzeł Wiśniówka) - Chęciny (węzeł Chęciny) - od km 538+800 do km 561+487. Dzięki przeprowadzonym badaniom powierzchniowym, wykonanym odwiertom oraz badaniom sondażowym ustalono, w jakim stopniu prace związane z rozbudową drogi zagrażają obiektom i zabytkom archeologicznym znajdującym się na tym terenie.

Pas planowanej inwestycji znajduje się na 6 obszarach AZP (84-62-Ryc. 23, 84-63, 85-61, 85-62-Ryc. 24, 86-61-Ryc. 25, 87-61), z których dwa nie zostały jak dotąd przebadane (84-62, 84-63). Łącznie w pasie planowanej inwestycji oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie zidentyfikowano 18 stanowisk archeologicznych, z czego 5 zostało znalezionych w czasie badań AZP (Chęciny st. 19, st. 25-28), 1 stanowisko podczas prospekcji archeologicznej prowadzonej poza programem AZP (Kielce-Niewachłów st. 7), natomiast 12 stanowisk znaleziono podczas badań powierzchniowych w roku 2009 (Janów Górny st. 1, Kielce-Niewachłów st. 5 i 6, Kostomłoty st. 1 i 2, Szczukowskie Góry st. 3 i 4, oraz Szewce st. 13-17) (Ryc. 9A-C; 10A-C).

Badania potwierdziły wcześniejsze ustalenia, iż teren objęty inwestycją nie posiada szczególnych walorów poznawczych jeśli chodzi o kultury pradziejowe. Jedynym zabytkiem prehistorycznym znalezionym podczas badań jest odłupek krzemienisty ze st. Szewce 15. Znaleziono natomiast ślady osadnictwa z okresu średniowiecza oraz z okresu wczesnonowożytnego.

4 stanowiska spośród znanych przed rozpoczęciem badań zleconych przez GDDKiA (Chęciny st. 19, 25 i 26, Kielce-Niewachłów st. 7) zweryfikowano negatywnie. Prospekcja powierzchniowa była w ich okolicach bardzo utrudniona, ponieważ są to tereny nie orane przez rolników, nieużytki porośnięte wysoką trawą. Przeprowadzono badania sondażowe, które nie wykazały obecności żadnych obiektów archeologicznych. Na stanowiskach Chęciny 19 i 26 wystąpiły jedynie nieliczne fragmenty nowożytnych zabytków ceramicznych oraz (na st. Chęciny 26) średniowiecznych.

Na 2 znanych uprzednio stanowiskach (Chęciny st. 27 i 28) stwierdzono występowanie zarówno zabytków, jak i obiektów archeologicznych z okresu nowożytnego. Niniejszym potwierdzono istnienie w tym miejscu stanowisk archeologicznych, przy czym

nie można wykluczyć, iż w przypadku tych dwóch, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk, mamy w istocie do czynienia z jednym, dużym stanowiskiem.

W pozostałych sondażach, których lokalizację wybrano na podstawie wyników badań powierzchniowych przeprowadzonych w roku 2009, nie stwierdzono występowania obiektów archeologicznych. Znaleziono tylko 1 zabytek – fragment ceramiki nowożytniej na stanowisku Kostomłoty 1.

W związku z planowaną rozbudową drogi S7, oraz w nawiązaniu do przedstawionych powyżej wyników rozpoznania archeologicznego, zaleca się:

1. Przeprowadzenie wyprzedzających badań wykopaliskowych na stanowisku Chęciny st. 27, przy czym do badań przeznaczają się teren o powierzchni ok. 65 arów.
2. Przeprowadzenie wyprzedzających badań wykopaliskowych na stanowisku Chęciny st. 28, przy czym do badań przeznaczają się teren o powierzchni ok. 50 arów.
3. W przypadku stanowisk: Janów Górnym st. 1, Kielce-Niewachłów st. 5, 6 i 7, Kostomłoty st. 1 i 2, Szczukowskie Górki st. 3 i 4, i Szewce st. 13-17, Chęciny st. 19, 25 i 26, zaleca się objęcie ich podczas prowadzenia prac związanych z planowaną inwestycją nadzorem archeologicznym. Łącznie zaleca się objęcie nadzorem terenu o powierzchni ok. 310 arów.

Szczegółowe zestawienie stanowisk oraz powierzchni terenu przeznaczonego do badań wykopaliskowych i nadzoru przedstawiono w tabelach 5 i 6 oraz mapach w skali 1:5 000 (ryc. 9A-C, 10A-C) i 1:2 000 (ryc. 11-18).

5. Zbiorczy wykaz stanowisk zagrożonych inwestycją rozbudowy drogi S-7

Tabela 5. Stanowiska przewidziane do badań wykopaliskowych

Miejscowość	Gmina	Województwo	Nr stan.	AZP	Km w pasie drogi	Chronologia	Charakter stan.	Zasięg stan.	Wnioski konserwatorskie	Zagrożenie stan.	Ryc.
Chęciny	Chęciny	świętokrzyskie	27/30	86-61	559+180 - 559+410	Okres nowożyt. Późne średn.? Nieokreślona	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Osada?	ok. 140 arów	badania przedinwestycyjne	ok. 65 arów	13
Chęciny	Chęciny	świętokrzyskie	28/31	86-61	559+000 - 559+170	Okres nowożyt. Średniowiecze? Nieokreślona	Punkt osadniczy Ślad osadniczy Osada?	ok. 110 arów	badania przedinwestycyjne	ok. 50 arów	13
										ok. 115 arów	

Tabela 6. Stanowiska przewidziane do ścisłych nadzorów

Miejscowość	Gmina	Województwo	Nr stan.	AZP	Km w pasie drogi	Chronologia	Charakter stan.	Zasięg stan.	Wnioski konser.	Zagrożenie stan. lub okolic	Ryc.
Janów-Górny	Piekoszów	świętokrzyskie	1/38	85-62	553+230 - 553+260	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy	ok. 5 arów	do nadzoru	ok. 10 arów	16
Kielce-Niewachłów	Kielce	świętokrzyskie	5/3.	84-62	546+020 - 546+080	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy	ok. 30 arów	do nadzoru	ok. 20 arów	18
Kielce-Niewachłów	Kielce	świętokrzyskie	6/4.	84-62	545+790 - 545+850	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy	ok. 30 arów	do nadzoru	ok. 5 arów	18
Kostomłoty	Miedziana Góra	świętokrzyskie	1/1.	84-62	546+140 - 546+250	Okres nowożyt.	Osada?	ok. 55 arów	do nadzoru	ok. 35 arów	18
Kostomłoty	Miedziana Góra	świętokrzyskie	2/2.	84-62	546+600 - 546+810	Okres nowożyt.	Osada?	ok. 130 arów	do nadzoru	ok. 90 arów	18
Szczukowskie Górki	Piekoszów	świętokrzyskie	3/36	85-62	550+940 - 551+020	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy	ok. 45 arów	do nadzoru	ok. 5 arów	17
Szczukowskie Górki	Piekoszów	świętokrzyskie	4/37	85-62	551+110 - 551+180	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy	ok. 20 arów	do nadzoru	ok. 5 arów	17
Szewce	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	13/56	86-61	557+600 - 557+660	Okres nowożyt.	Punkt osadniczy	ok. 10 arów	do nadzoru	ok. 10 arów	14
Szewce	Sitkówka-Nowiny	świętokrzyskie	15/58	86-61	556+070 - 556+190	Neolit/EB? Późne średn.? Okres nowożyt.	Ślad osadniczy Ślad osadniczy Osada?	ok. 55 arów	do nadzoru	ok. 20 arów	15

6. Wykazy

6.1 Literatura

Chlebowski B.

- 1880 *Chęciny*, [w:] *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. I, s. 575-579. Warszawa.
- 1882 *Janów*, [w:] *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. III, s. 420. Warszawa.
- 1883 *Kostomłoty*, [w:] *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. IV, s. 476. Warszawa.
- 1886 *Niewachłów*, [w:] *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. VII, s. 130. Warszawa.
- 1890 *Szczukowskie Góry*, [w:] *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. VII, s. 130. Warszawa.
- 1890a *Szewce*, [w:] *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. VII, s. 912. Warszawa.

Czarnecki J.

- 1956 *Tektonika Gór Świętokrzyskich*, Prace Instytutu Geologicznego, t. XVII-XVIII. Warszawa.

Gilewska S.

- 1972 *Wyżyny Śląsko-Małopolskie*, [w:] *Geomorfologia Polski*, t. I. Warszawa.

Hadamik C.

- 1997 *Sprawozdanie z badań powierzchniowych przeprowadzonych na obszarze AZP 86-61*, Maszynopis WKZ w Kielcach.

Hadamik C., Kwiatkowska-Kopka B.

- 2002 *Sprawozdanie z badań powierzchniowych przeprowadzonych na obszarze AZP 85-62, woj. świętokrzyskie*, Maszynopis WKZ w Kielcach.

Hadamik C., Lejawa J.

- 1999 *Sprawozdanie z badań powierzchniowych przeprowadzonych na obszarze AZP 85-61, woj. świętokrzyskie*, Maszynopis WKZ w Kielcach.

Kmieć H.

1998 *Technika zbrojeniowa nad rzeką Bobrzą oraz w jej okolicach od XVI do XIX wieku*, Kielce.

Kondracki J.

1998 *Geografia Fizyczna Polski*, Warszawa.

Matoga A., Poleski J.

1982 *Wyniki archeologicznych badań powierzchniowych na obszarze 87-61 (woj. kieleckie), przeprowadzonych w październiku 1982 roku*, Maszynopis WKZ w Kielcach.

Mileska M. I. (red.)

2000 *Słownik geograficzno-krajoznawczy Polski*, Warszawa.

6.2 Ryciny

Ryc. 1) Lokalizacja odwiertów od 1 – 3 na trasie planowanej obwodnicy S-7.

Skala 1:10 000 .

Ryc.2) Lokalizacja odwiertów od 4 – 29 na trasie planowanej obwodnicy S-7.

Skala 1:10 000 .

Ryc. 3) Lokalizacja odwiertów od 30 – 35 na trasie planowanej obwodnicy S-7.

Skala 1:10 000 .

Ryc. 4) Lokalizacja odwiertów od 36 – 38 na trasie planowanej obwodnicy S-7.

Skala 1:10 000 .

Ryc. 5) Lokalizacja odwiertów od 39 – 41 na trasie planowanej obwodnicy S-7.

Skala 1:10 000 .

Ryc. 6) Lokalizacja odwiertów od 41 – 49 na trasie planowanej obwodnicy S-7.

Skala 1:10 000 .

Ryc. 7) Lokalizacja odwiertów od 50 – 60 na trasie planowanej obwodnicy S-7.

Skala 1:10 000 .

Ryc. 8) Lokalizacja odwiertów od 61 – 66 na trasie planowanej obwodnicy S-7.

Skala 1:10 000 .

Ryc. 9) Mapa z zaznaczoną lokalizacją stanowisk archeologicznych na trasie projektowanej obwodnicy Kielc S-7. Skala 1:5 000 . Część A-C.

- Ryc. 10) Mapa z zaznaczoną lokalizacją stanowisk archeologicznych, których części znajdują się w obrębie projektowanego pasa drogowego przeznaczone są do: ratowniczych badań wykopaliskowych, nadzoru archeologicznego. Skala 1:5 000. Część A-C.
- Ryc. 11) Obwodnica Kielc S-7. Odcinek stanowiska Chęciny 19/22 w pasie drogowym, wytypowany do nadzoru archeologicznego. Skala 1:2 000.
- Ryc. 12) Obwodnica Kielc S-7. Odcinek stanowiska Chęciny 26/29 w pasie drogowym, wytypowany do nadzoru archeologicznego. Skala 1:2 000.
- Ryc. 13) Obwodnica Kielc S-7. Odcinek stanowiska Chęciny 27/30, 28/31 w pasie drogowym, wytypowany do ratowniczych badań archeologicznych. Skala 1:2 000.
- Ryc. 14) Obwodnica Kielc S-7. Odcinek stanowiska Szewce 13/56 w pasie drogowym, wytypowany do nadzoru archeologicznego. Skala 1:2 000.
- Ryc. 15) Obwodnica Kielc S-7. Odcinek stanowiska Szewce 15/58, 16/59, 17/60 w pasie drogowym, wytypowany do nadzoru archeologicznego. Skala 1:2 000.
- Ryc. 16) Obwodnica Kielc S-7. Odcinek stanowiska Janów Górny 1/38 w pasie drogowym, wytypowany do nadzoru archeologicznego. Skala 1:2 000.
- Ryc. 17) Obwodnica Kielc S-7. Odcinek stanowiska Szczukowskie Góry 3/36, 4/37 w pasie drogowym, wytypowany do nadzoru archeologicznego. Skala 1:2 000.
- Ryc. 18) Obwodnica Kielc S-7. Odcinek stanowiska Kostomłoty 1/1, 2/2, Niewachłów 5/3, 6/4, 7/5 w pasie drogowym, wytypowany do nadzoru archeologicznego. Skala 1:2 000.
- Ryc. 19) Chęciny 19/22. Plan wykopu nr 1. Skala 1:100.
- Ryc. 20) Chęciny 27/30. Plan wykopu nr 1. Skala 1:100.
- Ryc. 21) Chęciny 27/30. Plan wykopu nr 2. Skala 1:100.
- Ryc. 22) Chęciny 28/31. Plan wykopu nr 1. Skala 1:100.
- Ryc. 23) Obszar AZP 84-62 z zaznaczonym przebiegiem planowanej rozbudowy drogi ekspresowej S-7 (węzeł Wiśniówka – węzeł Chęciny).
- Ryc. 24) Obszar AZP 85-62 z zaznaczonym przebiegiem planowanej rozbudowy drogi ekspresowej S-7 (węzeł Wiśniówka – węzeł Chęciny).
- Ryc. 25) Obszar AZP 86-61 z zaznaczonym przebiegiem planowanej rozbudowy drogi ekspresowej S-7 (węzeł Wiśniówka – węzeł Chęciny).

6.3 Fotografie¹¹

Fot. 1. Przeprowadzanie odwiertów.

Fot. 2. Przykładowy odwiert.

Fot. 3. Odslanianie wykopu nr 2 na stanowisku Chęciny 26.

Fot. 4. Ob. 2-3 na poziomie wykrycia. Chęciny 27, wykop 1. Ujęcie od północnego-wschodu.

Fot. 5. Ob. 4 na poziomie wykrycia. Chęciny 27, wykop 1. Ujęcie od północnego-wschodu.

Fot. 6. Ob. 5-6 na poziomie wykrycia. Chęciny 27, wykop 1. Ujęcie od północnego-wschodu.

Fot. 7. Ob. 7 na poziomie wykrycia. Chęciny 27, wykop 1. Ujęcie od północnego-wschodu.

Fot. 8. Ob. 8 na poziomie wykrycia. Chęciny 27, wykop 1. Ujęcie od północnego-wschodu.

Fot. 9. Ob. 9-10 na poziomie wykrycia. Chęciny 27, wykop 1. Ujęcie od północy.

Fot. 10. Ob. 8 w profilu wschodnim. Chęciny 27, wykop 1. Zbliżenie.

Fot. 11. Ob. 1 na poziomie wykrycia. Chęciny 27, wykop 1. Ujęcie od północnego-zachodu.

Fot. 12. Fragment profilu wschodniego sondażu z kulturową(?) warstwą 14. Chęciny 27, wykop 1.

Fot. 13. Ob. 11 na poziomie wykrycia. Chęciny 27, wykop 2. Ujęcie od północnego-wschodu.

Fot. 14. Ob. 12 na poziomie wykrycia. Chęciny 27, wykop 2. Ujęcie od północnego-wschodu.

Fot. 15. Ob. 13 na poziomie wykrycia. Chęciny 27, wykop 2. Ujęcie od południowego-zachodu.

Fot. 16. Ob. 13 w profilu zachodnim. Chęciny 27, wykop 2. Zbliżenie.

Fot. 17. Ob. 1 na poziomie wykrycia. Chęciny 28, wykop 1. Ujęcie od południowego-zachodu.

Fot. 18. Ob. 2 na poziomie wykrycia. Chęciny 28, wykop 1. Ujęcie od południowego-zachodu.

Fot. 19. Ob. 3 na poziomie wykrycia. Chęciny 28, wykop 1. Ujęcie od południowego-zachodu.

Fot. 20. Ob. 4 na poziomie wykrycia. Chęciny 28, wykop 1. Ujęcie od południowego-zachodu.

Fot. 21. Ob. 4 w profilu zachodnim. Chęciny 28, wykop 1. Zbliżenie.

Fot. 22. Wykrot w profilu zachodnim. Chęciny 28, wykop 1. Zbliżenie.

¹¹ Zamieszczony spis fotografii zawiera jedynie zdjęcia wykorzystane w niniejszym opracowaniu. Pełne inwentarze zdjęć dla poszczególnych stanowisk dołączone zostały w formie załączników, a same zdjęcia załączone w formie elektronicznej.

Fot. 23. Północna część sondażu. Szewce 14, wykop 1. Ujęcie od południowego-zachodu.

Fot. 24. Dolnokarboński łupiek w północnej części sondażu. Szewce 15, wykop 1. Ujęcie od północnego-zachodu.

6.4 Inwentarze¹²

Chęciny 19

- a) inwentarz rysunków
- b) inwentarz warstw
- c) inwentarz zabytków
- d) inwentarz zdjęć

Chęciny 25

- a) inwentarz rysunków
- b) inwentarz warstw
- c) inwentarz zdjęć

Chęciny 26

- a) inwentarz rysunków
- b) inwentarz warstw
- c) inwentarz zabytków
- d) inwentarz zdjęć

Chęciny 27

- a) inwentarz obiektów
- b) inwentarz rysunków
- c) inwentarz warstw
- d) inwentarz zabytków
- e) inwentarz zdjęć

Chęciny 28

- a) inwentarz obiektów

¹² Inwentarze zostały dołączone do niniejszego opracowania w formie elektronicznej.

- b) inwentarz rysunków
- c) inwentarz warstw
- d) inwentarz zabytków
- e) inwentarz zdjęć

Janów-Górny 1

- a) inwentarz zabytków

Kielce-Niewachlów 5

- a) inwentarz zabytków

Kielce-Niewachlów 6

- a) inwentarz zabytków

Kielce-Niewachlów 7

- a) inwentarz rysunków
- b) inwentarz warstw
- c) inwentarz zdjęć

Kostomłoty 1

- a) inwentarz rysunków
- b) inwentarz warstw
- c) inwentarz zabytków
- d) inwentarz zdjęć

Kostomłoty 2

- a) inwentarz rysunków
- b) inwentarz warstw
- c) inwentarz zabytków
- d) inwentarz zdjęć

Szczukowskie-Górki 3

- a) inwentarz zabytków

Szczukowskie-Górki 4

- a) inwentarz zabytków

Szewce 13

- a) inwentarz rysunków
- b) inwentarz warstw
- c) inwentarz zabytków
- d) inwentarz zdjęć

Szewce 14

- a) inwentarz rysunków
- b) inwentarz warstw
- c) inwentarz zabytków
- d) inwentarz zdjęć

Szewce 15

- a) inwentarz rysunków
- b) inwentarz warstw
- c) inwentarz zabytków
- d) inwentarz zdjęć

Szewce 16

- a) inwentarz zabytków

Szewce 17

- a) inwentarz zabytków